

Д. С. Мартишин

УКРАЇНСЬКЕ ПРАВОСЛАВ'Я СЬОГОДЕННЯ

Київ
2022

УДК 271.2-6(477)(091)

M29

Рецензенти:

Ян Шафін, протоієрей (prof. ThDr. Ján Šafin, PhD.),
доктор теології, професор (Словаччина)

П. В. Бочков, священник, доктор богословських наук
(Папський богословський факультет у Вроцлаві,
Польща), кандидат юридичних наук

Г. О. Рибальченко, архімандрит, доктор теології,
доктор філософії (Православний богословський
факультет Пряшівського університету у Пряшеві,
Словацька Республіка)

Мартишин Д. С.

Українське Православ'я сьогодні.
М29 Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 96 с.

ISBN 978-617-520-197-8

Висвітлено сучасний стан Українських Православних Церков, визначено місце Українського Православ'я у світовому просторі міжцерковних відносин, а також проаналізовано кризову ситуацію в українському суспільстві та шляхи виходу з неї.

Для широкої читацької аудиторії, яку цікавлять питання історії, еkleзіології, діалогу Православної Церкви, держави, суспільства, а також для тих, кому небайдужа Церква Христова.

УДК 271.2-6(477)(091)

ISBN 978-617-520-197-8

© Д. С. Мартишин, 2022
© Видавництво Ліра-К, 2022

ВІЛЬНО СПОВІДУВАТИ ВЛАСНУ ВІРУ НА ВЛАСНІЙ ЗЕМЛІ

Споглядаючи історичну духовну велич, славу і мужність українського народу, у ці особливі, радісні та водночас драматичні часи святкування 30-ліття Незалежності України, увесь український народ по всьому світові підносить молитовні співи подяки Великому Богу. Ми всі, українці, які живуть у демократичній Україні, Канаді та за їх межами, об'єднані спільною християнською вірою, мовою, літературою, історією, в якій є

славні й переможні сторінки. Але є сторінки складні і трагічні.

Сьогодні Українська держава проходить нелегкий шлях боротьби за свою свободу і незалежність. Знову і знову українська громада Канади намагається усвідомити й осмислити віхи української історії, Української Церкви, культури, освіти, науки, в черговий раз зробити висновки з уроків історії і донести до молодого покоління історичну правду про період великих випробувань, що випали на долю волелюбного українського народу.

Зруйнувавши імперську в'язницю духу й поневолення, український народ скидає кайдани неоколоніалізму, відроджуючи власну Українську Церкву та культуру, закладає гуманітарний фундамент нації – демократичного перетворення українського суспільства. Адже зрозуміло, що лише у демократичній державі невід'ємним для вільної людини є право на свободу думки, віросповідання, розвиток науки, освіти і культури.

Український талановитий народ свідчить про свою велику і славу культуру в усьому світі. Відомо, що Канада, США,

**Варфоломій I (Архондоніс),
Архієпископ Константинополя – Нового Риму
і Вселенський Патріарх**

**Іларіон (Рудник), єпископ Едмонтонський і Західної
єпархії, Місцєблюститєль митрополничої кафедри
Української Православної Церкви Канади
Вселєнського Патріархату**

Латинська Америка, Австралія знайомі з українською культурою та історією. Знаменно, що у цьому році увесь православний світ відзначає 30-ліття патріаршого служіння Його Всесвятості, Архієпископа Константинополя – Нового Риму і Вселенського Патріарха Варфоломія I (Архондоніса). До того ж у 2021 році виповнилося 60 років від висвячення Його Всесвятості у сан диякона. Саме за 30 років Незалежності України та за часів патріаршества Всесвятішого Отця і Владика відбулися найважливіші релігійні, соціальні, культурні і політичні трансформації в усьому християнському світі.

Важливим кроком у моєму житті стало виконання церковного послуху, який поклав на мене Патріарх, – це виконання священної місії примирення Українського Православ'я. З тої благословенної миті у світлиці мого серця вогнем християнської любові, зоряним щастям заясніла надія на духовну єдність України, досі закутої в ланцюги жорстокої минулості.

Дякую Богові, що мав можливість останніми роками бути в Україні екзархом Його Всесвятості Всесвятішого Патрі-

арха, адже бути свідком вирішення питань подолання існуючого церковного розділення та утворення єдиної Помісної Православної Церкви України – це певна милість Божа. Мабуть, кожен православний християнин у всьому світі до 2018 року з боєм у серці сприймав розділення Українського Православ'я, коли мільйони наших братів і сестер у вірі ходили з тавром розкольника чи неканонічного.

Після доленосного дня проголошення Автокефалії Православної Церкви України у 2019 році здійснилася не лише моя одвічна мрія, сповнилася мрія усього українського народу, звільненого словом та дією Його Всесвятості на шляху утвердження свободи Українського Православ'я від духовної кріпаччини атеїстичної панщини.

Глибоко переконаний, що вивчення духовної спадщини Вселенського Константинопольського Престолу вимагає всебічної координації академічних гуманітарних зусиль від богословів, філософів, релігієзнавців і політологів. Головним при цьому є те, що християнська теологія обумовлює життя багатьох людей, країн, ци-

вілізацій, творить духовні ідеї глобального світу, і сама християнська соціальна думка реально змінюється, відповідаючи на виклики сьогодення. Вочевидь, що нині цей процес є надто інтенсивним і це необхідно враховувати. Людство переживає складні періоди турбулентності, і перед ним постають нові й нові виклики та загрози.

Це чудово розуміє автор книги – Денис Мартишин, доктор наук з державного управління, доцент. Маючи власні особисті погляди на життя Української Православної Церкви та Вселенського Православ'я, він залишається вірним високим ідеалам Євангелія і наукової об'єктивності.

Відродження та духовне оновлення Українського Православ'я – це священна місія багатьох поколінь українців, чия православна віра протягом радянських часів руйнувалася відчаєм, апатією, розчаруванням, інфантилізмом, з'яничаренням колоніальної вторинності.

І сьогодні на шляху утвердження свободи Українського Православ'я православним християнам потрібно мужньо

протистояти мерзоті запустіння у зневірених серцях своїх сучасників. З великим сумом доводиться констатувати, що певне коло православних християн ще борсаються у тенетах геополітики, конспірології, ідеологічного протистояння і ворожнечі в Україні, що, звичайно, є результатом політизації церковного буття, пасивного критиканства, нечіткості, непослідовності стратегії духовного відродження Українського Православ'я бездарними політиканами. І це – гірка правда.

Однак не слід усвідомлювати таке тимчасове становище як абсолютну безпорадність і безперспективність впевненого духовного руху вперед Православної Церкви України. Тобто нині, як ніколи, потрібно ретельно проаналізувати, що і в який спосіб робилося національно-демократичними силами не так, якими виявилися справжні результати духовної боротьби за незалежність Української Церкви, ієрархів, священників, богословів, інтелігенції та широкого кола патріотів. Потреба в цьому є, аби зрозуміти й усвідомити, чому нам допоки не вдається

Монумент Незалежності України

**Президент України Володимир Зеленський і
Блаженніший Митрополит Київський і всієї України
Епіфаній (Дүменко), Предстоятель Православної
Церкви України**